

Sprawozdanie z sędziowania Igrzysk Paraolimpijskich Rio 2016

Jakub Krzywda - sędzia międzynarodowy IPC Swimming

Niniejsze sprawozdanie opisuje w sposób kompleksowy udział Jakuba Krzywdy, sędziego międzynarodowego IPC Swimming (pływanie osób niepełnosprawnych), w Igrzyskach Paraolimpijskich Rio 2016. Poruszane tematy obejmują: nominację i proces przygotowań do Igrzysk, opis zawodów i pływalni, a także skład komisji sędziowskiej i pełnione funkcje. Fragmenty tego opracowania zostały wcześniej opublikowane w formie postów na stronie SędziaPływania w serwisie społecznościowym Facebook¹.

Nominacja i przygotowania do igrzysk

Proces nominacji sędziowskich na zawody organizowane przez IPC Swimming wygląda następująco. Biuro IPC Swimming każdego roku wysyła do wszystkich sędziów międzynarodowych listę zawodów, na które IPC Swimming wyznacza sędziów międzynarodowych, i prosi ich o określenie dyspozycyjności. Lista z zawodami na rok 2016 została wysłana w sierpniu 2015 roku i obejmowała Igrzyska Paraolimpijskie oraz Mistrzostwa Europy. Informację o nominacji na Igrzyska Paraolimpijskie otrzymałem w połowie września 2015 roku, natomiast w połowie października zostałem poinformowany o nominacji na Mistrzostwa Europy. IPC Swimming chciało aby sędziowie Igrzysk nabyli dodatkowego doświadczenia, a także "zgrali się" poprzez współpracę w trakcie zawodów jeszcze przed Igrzyskami (6 sędziów Igrzysk Paraolimpijskich sędziowało na Mistrzostwach Europy).

¹ <https://www.facebook.com/sedziaplywania/>

Na początku kwietnia 2016 roku IPC Swimming poprosiło sędziów nominowanych na Igrzyska o wzięcie udziału w nowo przygotowanym kursie internetowym z przepisów pływania osób niepełnosprawnych, którego ukończenie od tego roku jest jednym z wymogów do uzyskania wpisu na listę sędziów międzynarodowych IPC Swimming. Jako że tematy poruszane w trakcie kursu internetowego są mi dobrze znane i sam pomagałem przy tworzeniu części tego kursu, ukończenie kursu zajęło mi jedno popołudnie i wieczór.

Dodatkowo sędziowie igrzysk musieli zapoznać się ze specjalnymi przepisami odnośnie reklamy obowiązującymi na Igrzyskach, a różniącymi się od zasad panujących na pozostałych zawodach międzynarodowych organizowanych przez IPC Swimming. Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski już w sierpniu 2015, a więc na ponad rok przed igrzyskami, przygotował dokument pod tytułem *Wytyczne IPC odnośnie identyfikacji producenta*² (ang. *IPC Manufacturer Identification Guidelines*). Wytyczne te określają ogólne reguły dotyczące reklamy w trakcie Igrzysk Paraolimpijskich, jak i specyficzne regulacje dotyczące każdej z 22 dyscyplin sportowych.

Do przygotowań nie odnoszących się do samego sędziowania należały: zaplanowanie podróży do Rio, wypełnienie formularzy potrzebnych do wydania akredytacji oraz podanie rozmiarówki stroju sędziowskiego.

Sędziowie

Komisja sędziowska Igrzysk Paraolimpijskich składała się z 40 sędziów (15 międzynarodowych i 25 krajowych).

Sędziowie międzynarodowi

Na Igrzyska w Rio Federacja pływania Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego powołała 15 sędziów międzynarodowych na następujące funkcje:

Delegat Techniczny	Susan Prasad	Wielka Brytania
Asystent Delegata Technicznego	Sheila Guenther	Kanada
Sędziowie		
	1. Annette Gillis	Kanada
	2. Dave Harman	Wielka Brytania
	3. Glenda Orth	Stany Zjednoczone
	4. Jakub Krzywda	Polska

²https://www.paralympic.org/sites/default/files/document/150903153514306_IPC%2BManufacturer%2BIdentification%2BGuidelines%2BRio%2B2016.pdf

5.	Julian Britez	Argentyna
6.	Mae Chen	Malezja
7.	Patricio Ramallo	Argentyna
8.	Paul Carter	Australia
9.	Scott Milne	Wielka Brytania
10.	Simon Merkosky	Kanada
11.	Susan Liddle	Wielka Brytania
12.	Thomas Petzold	Niemcy
13.	Tony Ward	Wielka Brytania

Na funkcję starterów, nominowani zostali dwaj sędziowie z listy sędziów międzynarodowych pochodzący z Brazylii:

Starterzy

1.	Renato Silva	Brazylia
2.	Vinicius Barroso	Brazylia

Rysunek 1: Sędziowie międzynarodowi (w pierwszym rzędzie, siedzą) i klasyfikatorzy (w drugim rzędzie, stoją), strój na finały.

Rysunek 2: Komisja sędziowska w pełnym składzie wraz z opiekunem sędziów (w żółtej koszulce), strój na eliminacje.

Funkcje sędziowskie

Funkcje sędziowskie były przydzielane przez delegata technicznego rotacyjnie, za wyjątkiem funkcji kierownika pomieszczenia kontrolnego i starterów, którzy swoje funkcje pełnili przez cały czas trwania zawodów. Funkcje przydzielane były na cały dzień, nie było zmian pomiędzy eliminacjami i finałami (za wyjątkiem nadzoru pływalni rozgrzewkowej łączonej z funkcją kierownika wyścigów). Poniższa tabela wymienia funkcje sędziowskie, liczbę sędziów pełniących jednocześnie daną funkcję i wskazuje czy funkcję pełnili sędziowie międzynarodowi czy krajowi.

Sędziowie główni	2	Sędziowie międzynarodowi
Kierownik pomieszczenia kontrolnego	1	Sędzia międzynarodowy
Starterzy	2	Sędziowie międzynarodowi
Sędziowie stylu	4	Sędziowie międzynarodowi
Kierownicy inspektorów nawrotów	2	Sędziowie międzynarodowi
Inspektorzy nawrotów	16	Sędziowie krajowi
Rezerwowi inspektorzy nawrotów	2	Sędziowie krajowi
Kierownicy wyścigów	7	3 sędziów międzynarodowych i 4 sędziów krajowych
Akredytacje	1	Sędzia krajowy
Nadzór pływalni treningowej	1	Sędzia międzynarodowy

Sędziowie o tym jaką funkcję będą pełnić następnego dnia dowiadywali się poprzedniego dnia wieczorem.

W trakcie trwania zawodów funkcję sędziego głównego pełniło 6 sędziów międzynarodowych:

1.	Annette Gillis	Kanada	3 dni
2.	Tony Ward	Wielka Brytania	5 dni
3.	Jakub Krzywda	Polska	3 dni
4.	Scott Milne	Wielka Brytania	3 dni
5.	Thomas Petzold	Niemcy	3 dni
6.	Dave Harman	Wielka Brytania	3 dni

Pełnione funkcje

W trakcie zawodów pełniłem następujące funkcje:

Dzień 1.	Kierownik wyścigów
Dzień 2.	Sędzia stylu
Dzień 3.	Sędzia główny mężczyzn
Dzień 4.	Kierownik wyścigów
Dzień 5.	Sędzia główny mężczyzn
Dzień 6.	Kierownik inspektorów nawrotów
Dzień 7.	Kierownik inspektorów nawrotów
Dzień 8.	Sędzia główny kobiet
Dzień 9.	Kierownik wyścigów
Dzień 10.	Kierownik wyścigów (eliminacje) / Nadzór pływalni treningowej (finały)

Opis szczególnych wymagań dla wybranych funkcji

W trakcie zawodów międzynarodowych IPC Swimming pełnienie niektórych funkcji różni się od tego do czego jesteśmy przyzwyczajeni na zawodach w Polsce.

Sędzia główny

Jeden z sędziów głównych jest obecny przy stole sędziowskim w okresie od 60 do 30 minut przed rozpoczęciem każdego bloku zawodów w celu ewentualnego zatwierdzenia plastrów medycznych, które są dozwolone jedynie do zakrycia ran, wrażliwej skóry czy stomii.

Sędziowie główni rozpatrują protesty pochodzące od kierowników drużyn. Jeżeli protest jest odrzucony możliwe jest odwołanie do komisji odwoławczej, która może rozpatrywać wszelkie dostępne materiały (w tym wideo). Decyzji komisji odwoławczej są ostateczne.

Sędzia stylu

Sędziowie stylu po zakończeniu wyścigu obserwują zawodników wychodzących z niecki pływalni w trosce o ich bezpieczeństwo. Dodatkowo, sędziowie stylu sprawdzają czy okulary pływackie zawodników niewidomych nie przepuszczają światła (wymagają tego przepisy IPC Swimming).

Kierownik wyścigów

Zawodnicy muszą zgłosić się na miejsce zbiórki (ang. Call Room) najpóźniej na 15 minut przed zaplanowanym rozpoczęciem konkurencji. Jeżeli się spóźnią nie są dopuszczani do startu (w trakcie Igrzysk w Rio zdarzyło się to kilkakrotnie). Następnie stroje pływackie zawodników, oraz pozostałe wyposażenie jest sprawdzane przez kierowników wyścigów pod kątem przestrzegania przepisów odnośnie reklamy. Zawodnicy pozostają na miejscu zbiórki aż do wyjścia na platformę startową.

Kierownik inspektorów nawrotów

Kierownik inspektorów nawrotów, po otrzymaniu raportu od inspektora nawrotów, przekazuje drogą radiową informację o możliwej dyskwalifikacji sędziemu głównemu (numer toru i rodzaj błędu), wysyła inspektora nawrotów, który zaobserwował przewinienie do sędziego głównego i zastępuje go sędzią rezerwowym.

Nadzór rozgrzewki

Sędziowie nadzorują rozgrzewkę (zarówno w niecce głównej, jak i treningowej). Naruszenia regulaminu rozgrzewki są dokumentowane zdjęciami i biuro IPC Swimming nakłada kary finansowe na federacje łamiące regulamin.

Odprawy sędziowskie

- Pierwsza odprawa sędziów miała miejsce na dwa dni przed rozpoczęciem rozgrywania konkurencji.
- Próba generalna na dzień przed rozpoczęciem rozgrywania konkurencji. Ćwiczenie defilady sędziowskiej i pozycji w trakcie rozgrywania wyścigu (kiedy wstać z krzesła, gdzie stać, itp.)
- Odprawy sędziów przed blokami
 - 1.5 godziny przed blokami w pierwszym dniu zawodów, 1 godzinę przed blokami w kolejnych dniach zawodów
 - Omówienie sposobu zgłaszania uwag, pozycji sędziów w trakcie rozgrywania wyścigu, itp.
- Odprawy sędziów po blokach
 - Bezpośrednio po zakończeniu rozgrywania konkurencji

- Omówienie dyskwalifikacji (za wyjątkiem dyskwalifikacji, które były w trakcie procedury protestu lub odwołania) i innych problemów

Strój sędziowski

Komitet organizacyjny Igrzysk zapewnił wszystkim sędziom dwa zestawy strojów sędziowskich wyprodukowanych przez firmę 361°. Zestaw "codzienny" na eliminacje i zestaw "wizytowy" na finały.

Eliminacje

Strój na eliminacje składał się z następujących elementów:

- Koszulka polo
- Spodnie
- Pasek
- Buty sportowe
- Skarpety białe

Finały

Strój na finały złożony był z:

- Marynarki
- Białej koszuli wizytowej
- Krawata dla mężczyzn / Szala dla kobiet
- Spodni wizytowych (ewentualnie spódnicy dla kobiet)
- Paska do spodni wizytowych
- Brązowych butów dla mężczyzn / Beżowych butów dla kobiet (zapewnianych we własnym zakresie przez sędziów)

Procedury

Postawa sędziów w trakcie wyścigów

Podczas eliminacji krzesła inspektorów nawrotów ustawione były na platformie startowej za każdym słupkiem startowym. Na serię krótkich gwizdków sędziego głównego inspektorzy wstawali ze swoich krzesel, na długi gwizdek sędziego głównego podchodzili do krzesel zawodników, a na sygnał startu podchodzili do krawędzi niecki skąd obserwowali zawodników do zakończenia pierwszego ruchu ramion po starcie. Po zakończeniu obserwacji cofali się do krzesel zawodników, i podchodzili ponownie do krawędzi niecki aby obserwować nawroty i zakończenie wyścigu. Po zakończeniu obserwacji zakończenia wyścigu inspektorzy wracali do swoich krzesel i siadali.

W trakcie finałów krzesła inspektorów nawrotów umieszczone były po boku niecki i inspektorzy wychodzili na platformę startową na serię krótkich gwizdków sędziego głównego. W trakcie wyścigu inspektorzy nawrotów pozostawali na platformie startowej stojąc obok krzesel zawodników. Po zakończeniu wyścigu przez wszystkich zawodników inspektorzy schodzili z platformy startowej do swoich krzesel.

Zgłaszanie naruszeń przepisów

Jeżeli inspektorzy nawrotów zaobserwowali naruszenie przepisów zamiast cofnąć się do krzesła zawodnika po zakończeniu obserwacji pozostawali przy krańcu niecki. Był to sygnał dla kierownika inspektorów nawrotów, aby podejść i odebrać raport.

W celu usprawnienia komunikacji pomiędzy członkami komisji sędziowskiej następujący sędziowie wyposażeni byli w krótkofalówki:

- sędziowie główni,
- kierownik pomieszczenia kontrolnego,
- sędziowie stylu,
- kierownicy inspektorów nawrotów,
- kierownicy wyścigu.

Drogą radiową sędziowie stylu i kierownicy inspektorów nawrotów zgłaszali informację o możliwej dyskwalifikacji. Sędzia główny po podjęciu ostatecznej decyzji potwierdzał dyskwalifikację poprzez radio kierownikowi pomieszczenia kontrolnego. Kierownicy wyścigów zgłaszali fakt niestawienia się na miejsce zbiórki zawodnika kierownikowi pomieszczenia kontrolnego.

Protesty i odwołania

Przepisy IPC Swimming przewidują dwie instancje zaskarżenia decyzji o dyskwalifikacji:

- protest do sędziego głównego,
- odwołanie do komisji odwoławczej.

Sędzia główny rozpatruje protest tylko i wyłącznie na podstawie własnej obserwacji wyścigu, raportów jakie otrzymał od innych sędziów, czasów zarejestrowanych przez system pomiaru czasu i informacji zawartych w proteście.

Natomiast, w trakcie rozpatrywania odwołania, komisja odwoławcza może korzystać ze wszystkich dostępnych materiałów, włączając nagrania wideo np. od telewizji lub drużyn nagrywających starty swoich zawodników. W skład komisji odwoławczej wchodzi delegat techniczny lub jego asystent jako przewodniczący oraz dwóch sędziów międzynarodowych, którzy nie brali udziału w podejmowaniu decyzji o przedmiotowej dyskwalifikacji (najczęściej kierownicy wyścigów w przypadku dyskwalifikacji za błąd w trakcie wyścigu).

Przykładowy plan dnia sędziego

7:30	Śniadanie w stołówce wioski paraolimpijskiej
8:00	Przejazd na pływalnię
8:30	Odprawa przed eliminacjami
9:15	Zbiórka do wyjścia na pływalnię
9:30 - 12:00	Eliminacje

12:00	Odprawa po eliminacjach
12:15	Powrót do wioski paraolimpijskiej
12:30 - 16:00	Czas wolny (lunch w stołówce wioski paraolimpijskiej)
16:00	Przejazd na pływalnię
16:30	Odprawa przed finałami
17:15	Zbiórka do wyjścia na pływalnię
17:30 - 21:30	Finały
21:30	Odprawa po finałach
21:45	Powrót do wioski paraolimpijskiej
22:00	Kolacja w stołówce wioski paraolimpijskiej

Sposób rozgrywania zawodów

Zawody pływackie w trakcie Igrzysk Paraolimpijskich trwały 10 dni. W zawodach wzięło udział 595 zawodników z 80 krajów. Wszystkie 152 konkurencje rozgrywane były systemem eliminacji i finałów. W przypadku, kiedy było 8 lub mniej zgłoszeń do danej konkurencji rozgrywany był bezpośredni finał w sesji popołudniowej. Bloki eliminacyjne rozpoczynały się o godzinie 9.30 i trwały ok. 2,5-3 godzin, a bloki finałowe o godzinie 17.30 i trwały 3,5-4 godzin.

Obiekty

Olimpijski Stadion Sportów Wodnych

W kompleksie Olimpijskiego Stadionu Sportów Wodnych (ang. Olympic Aquatic Stadium) znajdowały się dwie niecki:

- Niecka główna (ang. competition pool)
 - 50 m długości
 - 10 torów (w trakcie zawodów używanych było jedynie 8 torów)
 - w niecce głównej przed każdym blokiem zawodów odbywała się półtora godzinna rozgrzewka, kończąca się na 20 min przed rozpoczęciem rozgrywania konkurencji
- Niecka treningowa (ang. training pool)
 - 50 m długości
 - 10 torów
 - dostępna od 7.30 rano do godziny po zakończeniu bloku finałowego

Pomiar czasu wykonywany był z wykorzystaniem urządzeń firmy Omega:

1. Automatyczny pomiar czasu za pomocą płyt kontaktowych

2. Półautomatyczny pomiar czasu za pomocą przycisków toru
3. System kamer wideo sprzężonych z pomiarem czasu (ang. back-up timing video)

Wioska Paraolimpijska

Wszyscy sędziowie, zarówno międzynarodowi jak i krajowi, zakwaterowani byli w wiosce paraolimpijskiej. Dwa budynki mieszkalne przeznaczone były wyłącznie dla sędziów wszystkich dyscyplin sportowych. Sędziowie mieli dostęp do stołówki wioski paraolimpijskiej, która była otwarta całą dobę i serwowała różnorodne posiłki.